

January 15, 1959

**P. Wasiluk, 'Record of Conversation Conducted on
Jan. 15, 1958'**

Citation:

"P. Wasiluk, 'Record of Conversation Conducted on Jan. 15, 1958'", January 15, 1959,
Wilson Center Digital Archive, Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958 (Warszawa:
Polski Instytut Spraw
Mie

dzynarodowych, 2011), Document #23, pp.51-53. Translated by Jerzy Giebułtowski.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/208930>

Summary:

Record of a conversation between the Secretary of the Communist Party of Denmark
and the Polish Embassy in which Comrade Norlund tell of Scandinavia's openness to the
Rapacki Plan.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan
Translation - English

15 stycznia

23

- b) 8 kutrów torpedowych projekt 183 lub 123 K, C, 2 średnie łodzie podwodne projekt 613,
c) morskie miny. Jest to sprzęt używany po remoncie.

Termin dostawy: koniec 1958 – pierwsze półrocze 1959.

Proszę, aby rząd polski zawczasu uzgodnił z rządem radzieckim terminy dostaw i warunki zapłaty. Ustnie mówiłem Pierwuchinowi o szkoleniu załóg. Odpowiedział, że można by zorganizować analogicznie jak dla Egiptu.

3) Jeżeli chodzi o sprzęt lotniczy i uzbrojenie wojsk lądowych według załącznika 2 rozdział A i B Waszego listu, to uważają reeksport przez Polskę za niecelowy, gdyż tam sprzęt dostarcza CSR (swoją i reeksport z ZSRR). Notatkę z załącznikami w tej sprawie przesyłam Wam kurierem, który wyjeżdża z Moskwy 17 stycznia.

/-/ Gede

AMSZ, ZD 6/77, w. 58, t. 815

23

*15 stycznia, notatka ambasady w Kopenhadze:
opinie sekretarza Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Danii
na temat planu Rapackiego*

NOTATKA

Z przeprowadzonej rozmowy w dniu 15.I.1958 r.

Zgłosiłem się do tow. Nørlunda, ażeby uzyskać informację dotyczącą stanowisk, jakie mogą zajmować działacze poszczególnych ugrupowań politycznych w sprawie szeroko omawianego przez tutejszą prasę planu Rapackiego.

Tow. Nørlund wyjaśnił, że jeśli chodzi o KPD, to rzecz prosta, że czyni wszystko, ażeby plan ten jak najbardziej spopularyzować (miał na uwadze zamieszczane szerokie komentarze na ten temat w Land og Folk), dodał, że w Danii poza prasą konserwatystów jego zdaniem plan Rapackiego został przyjęty przez resztę prasy z zyczliwością i powagą. Nadmienił również, że jeśli chodzi w ogóle o narody skandynawskie, to zawsze poprą taką inicjatywę

i z tego względu, że wśród tych społeczeństw jest mocno zakorzeniony pacyfizm. Wskazał na takie pozytywne fakty, że ostatnio szczególnie jest wywierany poważny wpływ radykałów na rząd w sprawie ograniczenia wydatków na zbrojenia, które w konsekwencji do niczego dobrego nie mogą doprowadzić. Mówił, że nawet sam H.C. Hansen w ostatnim czasie przychylnie odnosi się do propozycji, które mogłyby wpłynąć na zahamowanie wyścigu zbrojeń, i konieczności prowadzenia rozmów między Wschodem a Zachodem.

Jest osobiście przekonany, że plan Rapackiego jest rozpatrywany przez rząd duński i należy się spodziewać, że ma zwolenników, którzy mogą dużo uczynić dla przyspieszenia w zajęciu pozytywnego stanowiska przez Hansena w tej sprawie. Natomiast jeśli chodzi o ostatni list Bułganina, to Kierownictwo partii ocenia jako udane pociągnięcie taktyczno-polityczne, a ze względu jasnych i dobrze sprecyzowanych propozycji trudniej będzie H.C. Hansenowi dać jakąś wymijającą odpowiedź. Podkreślił, że może jeszcze za wcześnie zająć jasne stanowisko w tej sprawie, natomiast po debacie parlamentarnej, na której będzie omówiona polityka zagraniczna, to nie ulega żadnej wątpliwości, że do wielu interesujących nas problemów będzie już pewna jasność. Wyraził chęć ponownego spotkania się po posiedzeniu KC KPD, które odbędzie się 2 i 3 lutego br. W tym to czasie będzie mógł poinformować już bardziej szczegółowo w sprawach, które z nim obecnie poruszyłem.

Na pytanie: czy widzi możliwość, ażeby NRF poparła plan Rapackiego, oświadczył, że na Bonn nie należy liczyć z uwagi na to, że coraz bardziej jest widoczne, że NRF usztywnia swą politykę i coraz bardziej zwalczane są występujące u niektórych polityków tendencje, którzy opowiadają się za utworzeniem strefy bezatomowej. Dodał, że pomimo iż Niemcy Zachodnie nie mogą już odgrywać roli, na jaką liczyły, tym niemniej pociągnięcia polityczne idą w kierunku wzmocnienia swej pozycji, ażeby w przyszłości być najważniejszym partnerem, z którym USA miałyby się w poważniejszym stopniu liczyć, niż to czynią obecnie. Następnie poinformował mnie tow. Nørlund o przygotowaniach, jakie robią do wyborów Komunalnych, które odbędą się 4.III.58 r.

Spodziewam się – jak mi mówił – że obecnie jest sprzyjająca sytuacja, ażeby KPD mogła w pewnej mierze odrobić straty, które poniosła w ubiegłym roku.

Następnie, bardzo krótko, opowiedział mi o swym pobycie w grudniu ubiegłego roku w Związku Radzieckim.

16 stycznia

24

Nadmienił, że w rozmowach z towarzyszami radzieckimi omawiano między innymi również sprawę rewizjonizmu i dogmatyzmu³⁰.

Zdaniem tow. Susłowa (który brał udział w rozmowach) w obecnym okresie najgroźniejszym niebezpieczeństwem dla partii jest rewizjonizm, który doprowadził do prawie kompletnego rozkładu w KP USA i Kanady. Miał podkreślić, że również w krajach naszego obozu ze względu, że nie zawsze w porę dostrzeżono to główne niebezpieczeństwo, tym samym nie było łatwo przez pewien okres czasu należycie się temu przeciwstawić. Przy pożegnaniu oznajmił mi, że w miesiącu marcu br. wyjeżdża ponownie, ale już sam, do Związku Radzieckiego dla kontynuowania rozpoczętych rozmów.

II Sekretarz Ambasady
P. Wasiluk^f

AMSZ, z. 8, w. 61, t. 848

24

*16 stycznia, notatka wiceministra Winiewicza
z rozmowy z ambasadorem Wielkiej Brytanii
na temat planu Rapackiego i radzieckich propozycji rozbrojeniowych*

Warszawa, dnia 16.1.1958 r.

Ścisłe tajne

Notatka

z rozmowy z Ambasadorem Wielkiej Brytanii dnia 16.bm.

Ambasador brytyjski sir Eric Berthoud zgłosił się dziś późnym popołudniem (godz. 18.00) w celu doręczenia na wyraźne polecenie swego rządu odpisu listu Macmillana do Bułganina. List Macmillana, będący odpowiedzią na list Bułganina z 11 grudnia zeszłego roku, został także dziś po południu złożony w Moskwie, a dopiero jutro będzie opublikowany w prasie brytyjskiej.

³⁰ Delegacja Komunistycznej Partii Dani przebywała w Moskwie 7–13 sierpnia 1957 r.

23

January 15, file note from the Copenhagen embassy:
opinions of the Secretary of the Communist Party of Denmark
regarding the Rapacki Plan

RECORD

of conversation conducted on Jan. 15, 1958

I contacted comrade Nørlund to obtain information regarding the possible positions taken by activists of the individual political parties regarding the Rapacki Plan that is widely discussed by the local press.

Comrade Nørlund explained that as far as the KPD is concerned, he simply does everything to popularize the plan as widely as possible (he was referring to commentaries on this topic in Land og Folk), and added that in his opinion in Denmark, except the conservative press, the Rapacki Plan was welcomed and treated seriously. He also said that as regards the Scandinavian nations as a whole, they would always support such an initiative, because pacifism is deeply rooted in those societies. He also pointed out such positive facts that recently radicals exerted a serious influence on the government regarding the limitation of armament expenditure, which in consequence cannot bring anything good. He said that lately even H.C. Hansen speaks favorably about proposals that could lead to halting the arms race and would necessitate talks between East and West.

I am personally convinced that the Rapacki Plan is being considered by the Danish government and one should expect that it has supporters who could do much to speed up Hansen's taking a favorable position on this issue. But as regards the last Bulganin's letter, the party leadership deems it a successful tactical and political move, and given the clarity and precise formulation of the propositions H.C. Hansen would find it harder to give an evasive answer. He stressed that perhaps it is too early to take a clear position on this issue, but after a parliamentary debate on foreign policy, that many problems that interest us undoubtedly become somewhat clear. He said he would want to meet again after a session of CC KPD that would be held on February 2 and 3 this year. And then he would be able to inform in greater detail about the matters that I currently discussed with him.

When asked if he finds it possible for the FRG to support the Rapacki Plan, he said that one should not count on Bonn, because it is increasingly evident that its policy is becoming less flexible, and the tendency to support the nuclear-free zone among some politicians is resisted. He added that although West Germany can no longer play the role that it hoped for, nevertheless [their] political moves aim at consolidating their position so that in the future they become the most important partner with which the US would need to recon with to a greater extent than they do now. Then he spoke of the ongoing preparations for communal election scheduled for March 3, 1958.

I expect that - as he said - the current situation is favorable for KPD to make up for losses it sustained last year.

Then, briefly, he told me of his stay in the Soviet Union last December.

He said that during talks with Soviet comrades they also discussed revisionism and dogmatism.³[\[1\]](#)⁰

According to comrade Suslov (who took part in the talks), at present the greatest

danger for the party is revisionism, which led to an almost complete decomposition in the CP of the USA and Canada. He allegedly stresses that the countries in our camp were also among those that failed to notice this main threat in time, and thus for some time it was not easy to oppose it effectively. As we parted he informed me that he is going to the Soviet Union again this month, but this time on his own, in order to continue the talks.

II Secretary of the Embassy
fP. Wasilukf

AMSZ, z. 8, w. 61, t. 848

30 The delegation of the Communist Party of Denmark visited Moscow on August 7-13, 1957.